

ע"פ 5401/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5401/18

לפני: כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט ע' גרוסקופף

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי
בירושלים (השופטת ר' פרידמן-פלדמן, השופט א'
אברבנאל והשופטת ח' זנדברג) בתפ"ח
13.6.2018 מיום 33454-04-17

תאריך הישיבה: ג' בשבט התשע"ט (9.1.2019)

בשם המערער: עו"ד צדוק חוגי; עו"ד רן עטיה

בשם המשיבה: עו"ד תמר פרוש

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. עניינו של הערעור בקשת המערער לחזור בו מהודייתו בפני בית המשפט המחוזי בירושלים, וביטול פסק הדין שניתן בעניינו.

2. המערער הורשע, על פי הודייתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של אינוס, לפי סעיף 345(ב)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); בעילה אסורה בהסכמה לפי סעיף 346(א)(1) לחוק; מעשה סדום לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיף 345(א)(1) וכן לפי סעיף 347(א)(1) לחוק; ומעשים מגונים לפי סעיף 348(ב) ובנסיבות סעיף 345(ב)(1) לחוק וכן לפי סעיף 348(ד)(1) לחוק.

עובדות כתב האישום וההליך בפני בית המשפט המחוזי

3. על פי המתואר בכתב האישום המתוקן שהוגש נגד המערער, הלה שימש כרב בתלמוד תורה, ונהג בין היתר לטפל ב"נוער נזיר". על רקע זה, פנה אביה של המתלוננת למערער בבקשה שיסייע לה לשוב למסגרת לימודית. המערער נענה לבקשה, והחל לטפח עם המתלוננת מערכת יחסים אשר במסגרתה ניהל עמה שיחות ארוכות וייעץ לה בנושאים שונים. על פי הנטען, המתלוננת פיתחה במערער תלות רגשית, אשר לבסוף נוצלה על ידו בכדי לבצע בה מעשים מיניים רבים ללא הסכמתה.

במסגרת זאת, נטען כי המערער ביצע במתלוננת שורה של מעשים מיניים במהלך פגישותיהם שהתקיימו במכוניתו, וכי חלקם בוצעו לפני שמלאו למתלוננת 16 שנים. בכלל זה, נטען כי המערער הניח את ידה על איבר מינו ללא הסכמתה; החדיר את אצבעותיו לאיבר מינה על אף התנגדותה; וכן החדיר את איבר מינו לפיה.

עוד תואר בכתב האישום כי המתלוננת נהגה להשגיח על ילדיו של המערער בביתו, לבקשתו, כאשר הוא ורעייתו לא היו בביתם. נטען כי לעיתים, שב המערער לביתו לפני רעייתו, וביצע במתלוננת מעשים מיניים ללא הסכמתה. כך, במספר הזדמנויות שונות, אשר חלקן התרחשו לפני שמלאו למתלוננת 16 שנים, הצמיד את המתלוננת לקיר, ועל אף התנגדותה מישש את גופה מעל לבגדיה ודיבר אליה בבוטות. בחלק מהמקרים החדיר המערער את אצבעותיו לאיבר מינה; ובמקרה אחר דרש ממנה לשפשף את איבר מינו.

המערער נהג לעיתים להסיע את המתלוננת מביתו לתחנת אוטובוס סמוכה, ובמהלך נסיעות אלו נגע ברגליה, בחזה ובמפשעתה בניגוד לרצונה.

לבסוף, תואר כי באחד הערבים המתלוננת ישנה בביתו של המערער לאחר שהשגיחה על ילדיו, והלה העיר אותה בשעת לילה, דרש ממנה לבצע בו מין אוראלי והחדיר את אצבעותיו לאיבר מינה.

4. בפתח ההליך בפני בית המשפט המחוזי כפר המערער באישומים שיוחסו לו. בקשת בא-כוחו כי יופנה לבדיקה פסיכיאטרית לצורך בחינת כשירותו לעמוד לדין נדחתה, ונקבע מועד לשמיעת ראיות.
עמוד 2

5. מועד הדיון נדחה מספר פעמים בטענות כי נבצר מהמערער להתייצב מחמת טיפוליו הפסיכיאטריים ובשל טיפולים תרופתיים שניתנו לו על רקע מצוקתו הנפשית. בעקבות זאת נתבקשה והוגשה חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי, אשר נערכה על ידי ד"ר רטנר, מנהלת מחלקה במרכז לבריאות הנפש "שער מנשה", שבה נקבע כי המערער כשיר לעמוד לדיון.

בא-כוחו של המערער לא חלק על קביעה זו, אך טען, בהתבסס על חוות דעתו של הרופא המטפל במערער, ד"ר בונצל, כי יש לדחות את מועד הדיונים בעניינו לנוכח הטיפול התרופתיים שבהם הוא מטופל.

משהמערער לא הופיע בפני בית המשפט פעם נוספת, הוגשה לבקשת בית המשפט חוות דעת שניה על ידי ד"ר רטנר, עליה נחקרה בבית המשפט המחוזי ביום 4.6.2018. בחוות הדעת נכתב כי חל שיפור במצבו של המערער, וכי אם יקפיד על נטילת תרופותיו הפסיכיאטריות, אין מניעה כי יתייצב לדיוני בית המשפט.

בהמשך ההליך הגיש בא-כוח המערער חוות דעת נוספת מטעם ד"ר בונצל, ובה נקבע כיהמערער אינו כשיר להתייצב בפני בית המשפט, וזאת בשל השפעותיהן של התרופות הפסיכיאטריות שאותן הוא נוטל. יצוין כי בהסכמת בא-כוחו של המערער, ד"ר בונצל לא נחקר על חוות דעתו זו.

במחלוקת בין המומחים הפסיכיאטרים העדיף בית המשפט את חוות דעתה של ד"ר רטנר, וקבע כי אין מקום לדחות פעם נוספת את דיון ההוכחות, וזאת בכפוף לכך שהמערער יבדק על-ידי ד"ר רטנר עובר למועד הדיון.

בהתאם להנחיית בית המשפט, הוכנה חוות דעת משלימה מטעם ד"ר רטנר, בה נקבע כי המערער "יכול להשתתף בדיון משפטי, לשתף פעולה עם עורך דינו, להבדיל בין טוב לרע, בין מותר לאסור, שיפוטו סביר".

6. בד בבד ניהלו באי-כוח הצדדים הליך גישור ממושך, לצורך הגעה להסדר טיעון.

7. ביום 13.6.2018, בפתח דיון הוכחות שנקבע בבית המשפט המחוזי, הודיע בא-כוח המערער דאז כי הלה מעוניין להגיע להסדר טיעון, אך נותרו מספר פרטים נוספים במחלוקת אותם על הצדדים להשלים. משכך, ניתנה לבאי-כוח הצדדים שהות לדון בפרטי ההסדר מחוץ לכותלי בית המשפט.

במסגרת הסדר הטיעון שאליו הגיעו באי-כוח הצדדים מאוחר יותר באותו יום, הוסכם כי כתב האישום המקורי שהוגש נגד המערער יתוקן באופן של השמטת שני אישומים שהופיעו בו, כמו גם התאמת הוראות החיקוק המיוחסות לו בעקבות כך.

עוד הוסכם כי הצדדים יעתרו לעונש של 4 שנות מאסר בפועל; מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננת בסך 100,000 ש"ח.

8. עוד באותו היום הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער על פי הודייתו בכתב האישום המתוקן בהתאם להסדר הטיעון, וזאת לאחר שהלה אישר במעמד הדיון כי קרא את כתב האישום המתוקן והודה בעובדותיו, וכי הבין את פרטי ההסדר.

9. במסגרת הטיעונים לעונש, בא-כוח המשיבה ביקש כי בית המשפט יאמץ את ההסדר בשל הקשיים הראייתיים הקיימים בתיק. כן התבקש בית המשפט להתחשב במצבו הנפשי של המערער, ולזקוף לזכותו את העובדה שעוד לפני הגשת התלונה על ידי המתלוננת הוסכם כי המערער ישלם לה פיצוי כספי.

מנגד, בא-כוחו של המערער ביקש לחרוג מהסדר הטיעון ולהקל עם המערער בשל נסיבותיו האישיות; ואף המערער עצמו עמוד 3

ביקש כי בית המשפט יתחשב בנסיבותיו האישיות בקביעת עונשו תוך שהביע חרטה ונטל אחריות על מעשיו:

"אני רק רוצה לבקש סליחה על מה שעשיתי ולוקח אחריות על מה שעשיתי. אני מבקש מבית המשפט להתחשב בי בבקשה שיש [לי -יא'] ארבעה ילדים ושלא יהיה להם אבא, את הלקח שלי למדתי ואני לוקח אחריות" (עמוד 82 לפרוטוקול הדיון בבית המשפט המחוזי מיום 26.6.2018).

10. בית המשפט המחוזי אימץ את הסדר הטיעון לעניין העונש כפי שהוסכם בין הצדדים, וגזר על המערער עונש של 4 שנות מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירת מין מסוג "פשע" למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר; ופיצוי למתלוננת בסך כולל של 100,000 ש"ח.

טיעוני הצדדים

11. במסגרת הערעור טוען בא-כוחו הנוכחי של המערער כי הלה לא היה כשיר לעמוד לדין בפני בית המשפט המחוזי, ואף אינו כשיר לעמוד לדין כיום. כן נטען כי הודייתו של המערער בפני בית המשפט המחוזי ניתנה מבלי שהבין את הסדר הטיעון ואת ההליך המשפטי בשל מחלת הנפש בה, על פי הנתען, הוא לוקה, ועל כן יש לבטל את פסק דינו של בית המשפט המחוזי.

לטענת בא-כוח המערער, היה על בית המשפט המחוזי "להזהיר עצמו בשאלת כשירותו של המערער" על רקע אי-יכולתו להתייצב למספר דיונים בשל מצבו הרפואי, ואף היה על בית המשפט "לקרוא בין השורות ולהבין כי המערער אינו כשיר לעמוד לדין", כלשונו.

לביסוס טענתו זו, מפנה בא-כוח המערער, בין היתר, לחוות הדעת שהוגשו בעניין המערער לבית המשפט המחוזי, ולפיהן הוא סובל מהפרעות נפשיות אשר אינן מאפשרות לו להשתתף בדיונים משפטיים. בא-כוח המערער הוסיף והדגיש כי באחת מחוות הדעת צוין כי המערער נבדק יום לפני הדיון שבו הודה במעשים, וד"ר בונצל התרשם כי הלה אינו "במצב שפיט", כהגדרתו.

עוד טוען בא-כוח המערער כי חוות הדעת של ד"ר רטנר לוקה בפגמים מהותיים, ועל כן, לשיטתו אין לקבל הקביעות בחוות דעת זו, ולפיהן המערער היה כשיר להגיע לדיון שבו נמסרה הודייתו וסוכם על דבר הסדר הטיעון.

כפי שצוין, במוקד הערעור שבפנינו הטענה כי המערער לא הבין את פרטי הסדר הטיעון ואת כתב האישום המתוקן, וזאת בשל מצבו הנפשי, אשר לא אפשר לו להבין את ההתנהלות המשפטית ביום בו סוכם ההסדר. לצורך כך הפנה בא-כוח המערער לבקשתו של בא-כוחו הקודם מבית המשפט שלא לפנות באופן ישיר למערער בכדי לאשר את הודייתו וזאת מחשש שהדבר עשוי "להעמיס עליו יותר מדי בגלל מצבו הנפשי" ולגרום לו לחזור בו מכוונתו להודות במיוחס לו.

בנוסף, נטען כי עריכת הסדר הטיעון ביום הדיון והשינויים שנערכו לפיו בכתב האישום המתוקן, הקשו אף הם על המערער בהבנת פרטי ההסדר והשלכותיו.

את דברי המערער בדיון כי הבין את הסדר הטיעון, ובכלל זה את הודייתו בכתב האישום המתוקן, הגדיר בא-כוחו הנוכחי כדברים שנאמרו "בצורה אוטומטית", כלשונו.

12. מנגד, המשיבה ביקשה לדחות את הערעור ולא לאפשר לו לחזור בו מהודייתו, תוך שציינה כי הלה היה מיוצג על-ידי עורך דין במסגרת ההליך בבית המשפט המחוזי, והדגישה כי בא-כוחו דאז כלל לא חלק על כשירותו לעמוד לדין, דבר אשר מצא ביטוי בתשובותיו לשאלות בית המשפט.

בנוסף נטען כי הסדר הטיעון שעליו הוסכם בסופו של יום היה תוצאה של הליך גישור ממושך. באשר לטענת המערער ל"כשל בייצוג", נטען כי לא צורף תצהיר של בא-כוחו דאז.

13. בהתייחס למצבו הנפשי של המערער והודייתו בפני בית המשפט המחוזי, הפנתה המשיבה לחוות-דעתה ד"ר רטנר, ולפיה המערער היה כשיר לעמוד לדין ואף להתייצב לדין בו הודה במעשיו; וטענה כי התבטאויותיו של המערער בשלב הטיעונים לעונש, ממחישות אף הן את מודעותו לאישומים אשר יוחסו לו ולהשלכות הסדר הטיעון.

14. יצוין כי בשל אי-התייצבותו של המערער לדין בעניינו בעבר, בית משפט זה נעתר לבקשת באת-כוח המשיבה והורה על בדיקתו על-מנת לעמוד על יכולתו להתייצב לדיונים בעניינו.

ואכן, המערער נבדק פעם נוספת במרכז לבריאות הנפש "שער מנשה" על ידי ד"ר יהלום. בחוות הדעת נכתב כי "התנהגותו [של המערער -י' א'] עשתה רושם של ניסיון בוטה להדמייה של תסמינים נפשיים אשר נראה כמעט כפארודיה על מחלת נפש" וכי ד"ר יהלום התרשמה שהלה "דימה תסמיני מחלת נפש למטרת רווח משני (הימלטות מאימת הדין)". על כן, סברה ד"ר יהלום כי המערער "כשיר לעמוד לדין מנקודת מבט פסיכיאטרית".

דין והכרעה

15. ליבת הערעור שלפנינו בטענות המערער כי יש לאפשר לו לחזור בו מהודייתו, וזאת בשל מצבו הנפשי ואי-כשירותו לעמוד לדין. אפנה תחילה לבחון את המסגרת הנורמטיבית בהתייחס לכשירות נאשם לעמוד לדין.

16. סעיף 170(א) לחוק סדר הדין הפלילי מורה כי על דרך הכלל, במקרים שבהם בית המשפט סבור כי נאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו לוקה בנפשו, ההליכים נגדו יופסקו:

"קבע בית המשפט, לפי סעיף 6(א) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, או לפי סעיף 19ב(1) לחוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-תפתחותית), תשכ"ט-1969, שנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין, יפסיק את ההליכים נגדו; אולם אם ביקש הסניגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה, ורשאי הוא לעשות כן אף מיזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו".

כידוע, ההכרעה בשאלה אם נאשם אינו מסוגל לעמוד לדין תלויה בהתרשמותו של בית המשפט מיכולתו לתקשר עם עורך דינו באופן בסיסי ולהבין את ההליך המשפטי אשר מתנהל נגדו במובן זה שהוא "מודע להימצאותו באולם בית המשפט ומזהה את בעלי התפקידים השונים ואת האישומים נגדו" (ע"פ 9687/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 לפסק דינה של השופטת ע' ארבל (17.1.2013); ראו גם ע"פ 3230/05 גולה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (22.1.2007) ע"פ 10166/09 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקה 49 (11.10.2010) (להלן: עניין פלונית)).

17. אשר לטענות המערער כי לא היה כשיר לעמוד לדין בפני בית המשפט המחוזי, אני סבור כי אלה אינן נתמכות בראיות, וסותרות את הדברים המפורשים שטען בא-כוחו באותה העת, כאשר בפני בית המשפט עמדו חוות הדעת הפסיכיאטריות.

עיון בפרוטוקולים מהדיונים שהתקיימו בפני בית המשפט המחוזי מגלה כי באי-כוחו של המערער שבו והדגישו מספר פעמים כי הם אינם טוענים שהמערער אינו מסוגל לעמוד לדין. כך למשל בהחלטתו מיום 4.6.2018 ציין בית המשפט המחוזי במפורש כי "במהלך הדיון אישרה ההגנה כי אין מחלוקת בשאלת הכשירות לדין", וכי הסוגיה שהתעוררה בפניו נוגעת רק ליכולתו של המערער להתייצב לדין ובצורך לדחות את מועד קיומו.

טענותיו של בא-כוחו הנוכחי של המערער, שלפיהן הוא לא מסוגל היה לעמוד לדין במהלך הדיון בבית המשפט המחוזי, סותרות קביעות אלו – ומהוות למעשה טענה בדבר כשל בייצוג של בא-כוחו הקודם של המערער. ואולם, לערעור לא צורך תצהירו של עורך הדין, כנדרש במקרים שבהם מועלית טענה לכשל בייצוג (ראו והשוו: ע"פ 6229/07 מופקנ' מדינת ישראל, פסקה 6 (20.11.2008) (להלן: עניין מופק); ע"פ 9447/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (2.2.2014)).

יצוין כהתיעוד הרפואי שצורף לערעור בתמיכה לטענות המערער כי לא היה מסוגל לעמוד לדין לא התייחס לסוגיה זו – אלא התמקד בהשפעות טיפולו התרופתיים של המערער על יכולתו להתייצב לדין, וזאת על רקע בקשותיו לדחות את מועדי הדיונים בעניינו. תיעוד רפואי זה עניינו בהשלכות המידיות של הטיפול התרופתי שעבר המערער, ולא עולה ממנו כי בעת ניהול ההליך בבית המשפט המחוזי, המערער לא היה מסוגל להבין את האישומים המופנים נגדו או לתקשר עם עורך דינו.

עמד על כך אף בא-כוחו של המערער דאז שהדגיש בפני בית המשפט המחוזי כי הרופא המטפל "לא מתעמת עם [הקביעה –] א'" שהוא כשיר" לעמוד לדין, אך גורס כי יש לדחות את מועד הדיון (עמוד 19 לפרוטוקול הדיון בפני בית המשפט המחוזי מיום 15.4.2018).

לבסוף, לא שוכנעתי גם כי יש בסיס לטענות המערער בדבר אי-כשירותו לעמוד לדין גם היום. טענה זו של המערער לא נסמכה על ראיות כנדרש. יתירה מזאת, בחוות הדעת המשלימה שהוגשה לנו נקבע כי המערער כשיר לעמוד לדין.

18. בסיכומם של דברים, אני סבור כי אין ממש בטענה לאי-כשירותו של המערער לעמוד לדין בפני בית המשפט המחוזי, ואף לא לצורך הדיון בערעור שבעניינו.

אפנה עתה לבחון את טענת המערער כי יש לאפשר לו לחזור בו מהודייתו.

19. סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי קובע את המסגרת הנורמטיבית בה תתקבל חזרתו של נאשם מהודיה:

"הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו".

20. נקבע, כי חזרה מהודיה לאחר מתן גזר הדין תתאפשר רק בנסיבות חריגות אשר בהן מתעורר חשש ממשי כי הנאשם מסר הודיית שווא אשר נמסרה בניגוד לרצונו החופשי, או מבלי להבין את משמעות הודייתו (ראו למשל: ע"פ 945/85 פלוני' מדינת ישראל, פ"ד מא(2) 572, 580-579 (1987); ע"פ 763/03 שמואל' מדינת ישראל, פסקה 3 (14.04.2003); ע"פ 3914/08 עאסלה נ' עמוד 6

מדינת ישראל, פסקה (8.9.2008); ע"פ 6028/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (20.3.2014)).

התנאים הנוקשים שנקבעו בפסיקה לחזרה מהודיה לאחר מתן גזר הדין נובעים מהחשש כי חזרתו של הנאשם מהודייתו בשלב מאוחר זה של ההליך תהווה "מהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת משפטית כלשהי" (ע"פ 6349/11 שניידר (נשימוב) נ' מדינת ישראל, פסקה 20 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ח' מלצר (10.6.2013)). כך, הנאשם עשוי לבקש לחזור מהודייתו כאשר הוא מאוכזב מהעונש שהושת עליו, או במטרה לדחות את מועד ריצוי עונשו (ע"פ 10518/06 בטאט נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (29.3.2007)).

הנטל להוכחת טענות נאשם כי לא הבין את משמעות הודייתו בשל מצבו הנפשי מוטל עליו. במסגרת זאת, נראה כי לא די בהצגת חוות דעת כלליות על מצבו הנפשי של הנאשם בכדי לאפשר את חזרתו מהודיה – אלא יש להוכיח כי מצבו הנפשי לא אפשר לו להבין את משמעות הודייתו (ראו למשל: ע"פ 5955/08 דג'אשה'נ' מדינת ישראל, פסקה טז (23.10.2008)).

21. בענייננו, לא שוכנעתי כי מלאו התנאים לאפשר למערער לחזור בו מהודייתו, כפי שנמסרה בבית המשפט המחוזי, אם בשל כך שהמערער לא היה מודע לפרטי הסדר הטיעון מחמת מצבו הנפשי, ואם בשל האופן שבו נערך ההסדר.

בית המשפט הורה על קיום דיון ההוכחות לאחר שהורה על התייצבות מטפלו של המערער לעדות ולאחר שד"ר רטנר נחקרה בחקירה נגדית. בפני בית המשפט עמדו אף חוות הדעת הסותרות שהוכנו בסמוך למועד הדיון. החלטת בית המשפט לקבל את הודיית המערער נשענה על התרשמות בלתי אמצעית ממצבו, והתקבלה מתוך מודעות לכושר השיפוט של המערער, וכן להבנתו את עובדות כתב האישום המתוקן ופרטי ההסדר העונשי כפי שהוצג לבית המשפט, גם אם בשלב הטיעונים לעונש נעשה ניסיון "נוסף" לכרסום בעונש המוסכם. די בכך כדי לעורר קושי של ממש בטענה כי נסיבות מתן ההודיה מצדיקות את פסילתה (ראו והשוו: מ"ח 6067/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (6.1.2011)).

יתירה מזאת, הסדר הטיעון בין הצדדים הושג כאמור לאחר משא ומתן ממושך בין באי-כוח הצדדים, אשר המשכו וסיומו אכן היה מחוץ לאולם בית המשפט, כאשר בא כוח המערער עמד על תיקונים נוספים שביקש לבצע בכתב האישום, וכן עמד על הסדר עונשי מוסכם אשר ייטיב עם המערער. יודגש כי בפרק זמן זה המערער נכח יחד עם בא-כוחו בבית המשפט.

בפנינו טענה ברורה לכשל בייצוג ואולם, המערער לא צירף תצהיר מטעם בא-כוחו שייצגו בפני בית המשפט המחוזי, ודי בכך כדי לדחות טענות אלה (ראו והשוו: עניין מוופק בפסקה 6).

22. יודגש כי לאחר שהצהיר על הבנתו את מהות ההסדר, ובכלל זה כתב האישום המתוקן וההסדר העונשי, פנה המערער לבית המשפט בדברים, הביע חרטה על מעשיו וביקש להקל בעונשו נוכח נסיבותיו האישיות. התבטאויותיו של המערער במעמד זה, כפי שמופיעות בפרוטוקול הדיונים, מגלות כי המערער היה מודע היטב למתרחש סביבו ולהשלכות ההסדר בפרט, וכי קיווה שבית המשפט יאות לבקשתו וישית עליו אף עונש קל יותר מזה שהוסכם עליו בהסדר.

על כך יש להוסיף כי העובדה שהמערער בחר לבקש לחזור בו מהודייתו רק בשלב הערעור, לאחר שנגזר עונשו ולאחר שנדחו בקשותיו להקלה נוספת בעונש, מעבר לעונש שעליו סוכם במסגרת הסדר הטיעון, עשויה להצביע על כך שבקשת המערער לחזור בו מן ההודיה אינה משקפת את רצונו הכן והאמיתי להוכיח את חפותו – אלא את ניסיונו לחמוק מעונש. חשש זה אף מתגבר לאור העולה מחוות הדעת של ד"ר יהלום, כי המערער נטה להחמיר את מצבו במכוון במהלך הבדיקות ולהתל במאבחניו, ואשר אף תיארה את התנהגותו, כאמור, "כפארודיה על מחלת נפש".

סוף דבר

23. בית משפט זה עמד לא אחת על הקושי לאפשר לנאשם לחזור בו מהודייתו לאחר גזירת עונשו, מחשש כי הדבר ישמש כטקטיקה משפטית להמתיק את עונשו. על כן, נקבע כי בנסיבות אלה על בית המשפט לעשות שימוש זהיר בסמכותו להתיר את חזרת נאשם מהודייתו.

במקרים המתאימים, שבהם שוכנע בית המשפט כי מצבו הנפשי של הנאשם פגע ביכולתו להבין את משמעות הודייתו, ניתן יהיה לאפשר לו לחזור ממנה ולתת לו את יומו בבית המשפט על מנת שיוכל להוכיח את חפותו.

24. אלא שבענייננו, מתעורר חשש כבד כי הנאשם מנסה להתל במאבחניו בכדי שיבססו את טענתו כי הוא אינו כשיר לעמוד לדין וכי נפל פגם בהודייתו. התנהלותו המניפולטיבית של המערער ממחישה כי לא הפנים את חומרת מעשיו, ואין בה כדי לשכנע כי אינו כשיר לעמוד לדין או כי לא הבין את משמעות הודייתו. אדרבא, יש בה כדי להעיד כי הוא מודע למשמעות הודייתו ולעונש שניצב בפניו – ומבקש לחמוק מהדין.

25. בנסיבות אלו איני סבור כי ראוי לאפשר לו לחזור בו מהודייתו, ועל כן אציע לחבריי כי נדחה את הערעור.

26. המערער יתייצבלשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 17.2.2019 עד השעה 10:00 בבימ"ר ניצן, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ש ו פ ט

השופט מ' מזוז:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט ע' גרוסקופף:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתנה היום, ל' בשבט התשע"ט (5.2.2019).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט